

MTK Jämijärvi ry

LAUSUNTO

38800 JÄMIJÄRVI

3.7.2017

Sosiaali- ja terveysministeriö

kirjaamo@stm.fi

annika.juurikko@stm.fi

00023 VALTIONEUVOSTO

Viite: STM 044:00/2016

MAATALOUDEN LOMITUSJÄRJESTELMIEN TOIMEENPANON UUDISTAMISTYÖRYHMÄN LOPPURAPORTTI JA EHDOTUS LAIKSI MAATALOUSYRITTÄJIEN LOMITUSPALVELUISTA

RAHOITUS

- Riittävä, ”korvamerkitty” rahoitus tulee turvata lomituspalveluihin tulevaisuudessakin
- Myös harvaanasuttujen alueiden lomitukseen ohjattava rahoitus ei saa olla vaarassa maakuntamallissa, jossa rahoitus lasketaan alueen asukasluvun perusteella ns. yleiskatteellisena rahoituksena (yhdenvertaisuus toteuduttava koko Suomessa)
- Kielteinen kanta EVL:n alaisen yritystoiminnan piirissä olevien maatilayritysten lisäämiselle lomaoikeuden piiriin (esim. osakeyhtiömuotoinen yritys- ja sijoitustoiminta ilman henkilökohtaista, tosiasiallista työosuutta kotieläintilalla jätettävä lomaoikeuden ulkopuolelle). Suomalainen alkutuotanto perustuu perheviljelmiin, joilla yrittäjät ovat päätoimisia ja MYEL-vakuutuksella vakuutettuja maatalousyrittäjiä, eivät sijoittajia osakeyhtiöissä. Rajoittamalla lomaoikeutta saadaan huomattavat säästöt, jotka voidaan kohdentaa päätoimisten maatalousyrittäjien hyvinvoinnin turvaamiseen. Loma- ja sijaisapuoikeus tulee olla vain maatilatalouden tuloverolain mukaan verotetuilla ja MYEL – vakuutetuilla yrittäjillä tai luonnollisilla henkilöillä.

LOMAOIKEUS

- Lomaoikeus tulee olla ehdottomasti henkilökohtainen oikeus, ei tilakohtainen. Osa suomalaista sosiaaliturvaa ja hyvinvointipolitiikkaa. EU:n kanta asiaan – onko tilatukea, jos lomaoikeus on tilakohtaista?
- Tilakohtaisella lomaoikeudella vuosiloma todellisuudessa lyhenee, sillä keskikokoisella perheviljelmäkoon kahden maatalousyrittäjän tilalla, kumpikin yrittäjästä saisi vuosilomaa vain 15,5 pv entisen 26 pv:n sijaan per yrittäjä.

- Ei voida velvoittaa pitämään vuosilomaa yhtäaikaisesti
 - ➔ kaikki tilat eivät ole avo-, aviopuolisoiden tai perheenjäsenten omistuksessa
 - ➔ lomaoikeus on henkilökohtaista, ei yrityskohtaista sosiaaliturvaa
 - ➔ tilan tuotannon jatkuvuuden ja toiminnallisuuden kannalta ei voida vaatia ja edellyttää yhtäaikaisuutta
 - ➔ lomittajien vastuu ja ammattitaitovaatimukset lisääntyvät oleellisesti, koulutusta ja työkuva laajennettava huomattavasti nykyisestä
 - ➔ vastuunkanto tilavalvonnoissa ja ennalta ilmoittamattomissa tarkastuksissa tiloilla. Kuka vastaa tilallisen oikeusturvasta valvontatilanteissa lomittajien työskennellessä keskenään tilalla? Lomittajalle muodostuu aivan liian suuri vastuu tilasta.
 - ➔ valinnanvapautta ja yksilön oikeusturvaa ei saa rajoittaa uudella lomituslailla (tiloille annettava vapaus valita henkilökohtaisen ja tilakohtaisen mallin välillä)

SIJAISAPU

- Lomitusjärjestelmä tulee olla ensisijainen ja tärkein varajärjestelmä kotieläintiloilla
- Maaseudulla ei ole varajärjestelmiä äkillisissä ja ennalta arvaamattomissa tilanteissa
 - ➔ ammattitaito- ja tietovaatimus eri toimialoittain todella merkittävä, sijaisina ei voida käyttää ketä tahansa
 - ➔ eläinsuojelulliset, tuotantohygienian ja laatuajärjestelmien asettamat vaatimukset
 - ➔ oikeus olla sairaslomalla, kuten muillakin kansalaisilla (yhdenvertaisuusperiaate)
- Sijaisapuperusteista ei tule rajata pois äkillistä ja arvaamatonta sijaisaputarvetta, vaan se tulee ehdottomasti säilyttää nykymuodossaan, ja lomitusjärjestelmän tulee taata karjatilojen toiminnan jatkuvuus em. tilanteissa jatkossakin

TYÖTUNTIMITOITUS

- Kaavamainen laskentatapa ei ota huomioon erilaisia tuotantotyyppisiä tai -tapoja (tavanomainen/luomutuotanto, parsinavetta/pihattonavetta, nykyaikaisuus/käsityövaltaisuus, kausiluonteisuus, koneistus, laidunnus ym.)
- Eläinsuojelullisia näkökohtia otettava enemmän huomioon työtuntimitoituksessa
- Välttämättömiä töitä jää jo nykyiselläänkin tekemättä
 - ➔ lomittajan työkuva tulee laajentaa (mm. rehuhuolto, hygienia) ja ammattitaitoa lisättävä koulutuksella (mm. työn koneellistuminen, tietotekniikka, ennaltaehkäisevä terveydenhuolto)
 - ➔ eläinten tarkkailulle ja terveydenhuollolle enemmän aikaa ja huomiota

- Kaavamainen työtuntimittaus:
 - ➔ Ei vastaa tilojen todellisia työtunteja, vaan alimitoitaa työtunnit tilalla
 - ➔ Tilakohtaiset joustot on oltava käytettävissä tulevaisuudessakin
 - ➔ Huomioitava myös lakisääteiset velvoitteet eläinten terveydenhuollosta ja – tarkkailusta, sekä tilojen ja eläinten hygieniasta huolehtimisesta laskelmissa
 - ➔ Tarkoituksena vähentää työtunteja tiloilla. Lisää oleellisesti päivittäistä ostettavan lisävapaan määrää ja tilakohtaisia lomituksista aiheutuvia kustannuksia. Tilojen taloudellista omavastuuta ei tule lisätä tässä taloustilanteessa.

POSITIIVISIA MUUTOKSIA EHDOTUKSESSA

- Lomaoikeuden lisäys 26 päivästä 31 päivään (säilytettävä valinnanvapaus)
- Valvontakäynnit ja varallaolo otetaan paremmin huomioon ja kohtuullisin kustannuksin
- Työntekijöiden palkkaaminen ei vaaranna tai vähennä vuosilomaoikeutta
- Maksujen alentaminen (sijaisapu, lisävapaa, maksullinen lomitus)
- Itsejärjestetyn lomituksen taksojen korottuminen 30 €/h
- Lisävapaan lisääntyminen subjektiivisena oikeutena 200 tuntiin vuodessa, lisävapaan harkinnanvaraisuus on poistettava lakiluonnoksesta

Uuden lomitussuunnitelman tulee tukea ja turvata maatalousyrittäjien henkistä ja fyysistä jaksamista, työhyvinvointia ja työssä jaksamista eläkeikään asti. Kotieläintuottajien sosiaaliturvasta tulee huolehtia siten, että yhdenvertaisuusperiaate toteutuu kaikkialla Suomessa, jokaisessa maakunnassa kokonaisuudistuksen jälkeen. Taloudelliset resurssit tulee kohdistaa erityisesti toimeentulonsa päätoimisesti kotieläintaloudesta saaville. Lakiin tulisi kirjata myös vaatimuksia lomituspalveluja tarjoavien tahojen tai yrittäjien ammattitaidosta ja koulutuksesta, kuten esim. eläintenhoitajan tai maaseutuyrittäjän tutkintovaatimus. Korostamme, että tarvittavat säästöt tulevat toteutumaan luonnollisen poistuman ja kiihtyvän rakennekehityksen kautta luonnostaan.

Jämijärvellä 3.7.2017

MTK Jämijärvi ry

Sirpa Alkkiomäki

Leena Kivilahti

Juha Kuusikoski

Jouni Mäkelä

Kalle Soini

Matti Kalliomäki

Anneli Kujansuu

Sami Muukkonen

Jari Raitinpää

Sami Suurimaa